

TRẢ BÀI VIẾT SỐ 1

(1 tiết)

I – MỤC TIÊU CẦN ĐẠT

Giúp HS :

- Hiểu các yêu cầu cơ bản về kiến thức và kỹ năng mà đề văn đặt ra.
- Đánh giá được những ưu điểm và nhược điểm của bài viết về các phương diện : lập ý và lập dàn ý, kỹ năng diễn đạt, cách trình bày,...

II – NHỮNG ĐIỂM CẦN LƯU Ý

1. Bài làm này tập trung vào một trong sáu kiểu văn bản đã học. Dù tự ra đề hay lựa chọn một trong sáu đề mà SGK đã nêu thì bài viết cũng nhằm vào các mục đích chính sau đây :

- Ôn lại cách làm các kiểu văn bản đã học qua thực hành viết bài.
- Kiểm tra năng lực vận dụng các kiến thức văn học đã và đang học ở phần Đọc văn của SGK.
- Khảo sát và đánh giá được chất lượng HS vào đầu năm học để có phương hướng dạy phần Làm văn.

Chính vì thế, đề văn, đáp án và những nhận xét, đánh giá của GV về ưu, nhược điểm đối với bài viết của HS đều phải tập trung vào những yêu cầu cơ bản trên. Tất nhiên, ngoài nội dung chính vừa nêu, vẫn cần xem xét các kỹ năng viết nói chung, như bố cục (*mở bài, thân bài, kết bài*), các lỗi diễn đạt và trình bày của HS như ở bất cứ bài viết nào. SGK cũng đã nêu lên các yêu cầu để HS suy nghĩ, đối chiếu và tự nhận xét bài của mình theo các yêu cầu này.

2. Tiết trả bài có một ý nghĩa hết sức thiết thực và quan trọng trong việc dạy học làm văn. Tuy nhiên, không ít GV còn chưa đầu tư nhiều cho tiết học này. Cần tránh tình trạng tiết học chỉ để công bố điểm của mỗi HS kèm theo một vài lời nhận xét chung chung. Trong tiết học này, HS thường chỉ tập trung vào việc xem kết quả điểm, ít chú ý đến việc theo dõi, phân tích nhằm nhận ra những ưu, nhược điểm trong bài viết của mình. Vì vậy, muốn khắc phục được tình trạng này, GV cần chấm và trả bài một cách nghiêm túc ; bám sát những yêu cầu của tiết trả bài đã nêu trong SGK để soạn giáo án cho phù hợp.

3. Đây là bài kiểm tra đầu năm, vì thế GV cần nắm thật vững các lỗi về kỹ năng viết bài của HS để có kế hoạch tập trung sửa chữa và khắc phục. Qua mỗi bài kiểm tra, GV giúp HS khắc phục một vài loại lỗi cơ bản nào đó.

III – TIẾN TRÌNH TỔ CHỨC DẠY HỌC

1. Nêu lại đề, tập trung phân tích và tìm hiểu đề

– GV yêu cầu HS nhớ và đọc lại đề văn của bài vừa làm ; chỉnh sửa và nêu những lưu ý cần thiết về đề. Kết hợp liên hệ, so sánh và phân tích các đề văn trong SGK để thấy được mục đích, yêu cầu của sáu đề văn đã nêu.

– Yêu cầu HS phân tích đề : chỉ ra các yêu cầu về nội dung, hình thức. Nội dung chính mà bài viết cần tập trung làm nổi bật là vấn đề gì ? Phạm vi tư liệu để yêu cầu là gì ? (Lấy ở đâu ? Trong phạm vi nào ?). Đề kiểm tra yêu cầu viết kiểu văn bản gì ? Trong đó sử dụng phương thức biểu đạt chính nào ? Ngoài phương thức biểu đạt chính có vận dụng thêm phương thức biểu đạt nào khác không ?

– Tổ chức cho HS thảo luận, xây dựng dàn ý (đáp án) cho bài viết.

– GV nhận xét và bổ sung cho hoàn chỉnh dàn ý và nêu các yêu cầu cần đạt.

2. Nhận xét và đánh giá bài viết của HS

– GV cho HS tự nhận xét bài viết của mình qua việc đối chiếu với dàn ý và các yêu cầu vừa nêu. HS đã nhận thức đúng vấn đề trọng tâm, kiểu văn bản và phương thức biểu đạt mà đề yêu cầu hay chưa ? Những kiến thức văn học sử, lí luận văn học và kiến thức tác phẩm cần huy động ra sao ? Bài viết đã đáp ứng được những yêu cầu nào ? Còn thiếu những gì ? Nếu viết lại thì sẽ bổ sung như thế nào ? (Về kỹ năng viết bài : hệ thống ý, diễn đạt, bố cục, trình bày, chính tả, ngữ pháp,...)

– GV nêu nhận xét, đánh giá của mình về bài viết của HS : ưu, nhược điểm ; những lỗi cơ bản cần khắc phục (nhận xét chung và cho ví dụ cụ thể theo bài làm của HS).

3. Phát hiện và chữa lỗi của bài viết

– GV cho HS trao đổi hướng sửa chữa các lỗi về nội dung (ý và sắp xếp các ý ; sự kết hợp các yếu tố kể, tả và biểu cảm), về hình thức (bố cục, trình bày, diễn đạt, chính tả, ngữ pháp,...).

– GV bổ sung, kết luận về hướng và cách sửa lỗi.

4. Trả bài và biểu dương, nhắc nhở.